

- Prir. Vedy 31: 3-26.
- Pišút I. (1986): Nachträge zur Kenntnis der Flechten der Slowakei 11. – Zborn. Slov. Nár. Múz. – Prir. Vedy 32: 167-170.
- Pišút I. (1992): Interessantere Flechtenfunde aus der Slowakei. – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 14: 42-45.
- Pišút I. (1993): Lišajníky štátnej prírodnej rezervácie Hrončecký grúň (Poľana, stredné Slovensko). – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 15: 46-48.
- Pišút I. (1995): Zaujímavější nálezy lišajníkov zo Slovenska 2. – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 17: 139-142.
- Pišút I. (1997): Zaujímavější nálezy lišajníkov zo Slovenska 4. – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 19: 68-71.
- Pišút I. et Guttová A. (1998): Lichenoflóra Národnej prírodnej rezervácie Rozsutec (Malá Fatra) po dvadsiatich piatich rokoch. – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 20: 38-42
- Pišút I., Guttová A., Lackovičová A. et Lišická E. (1998): Lichenizované huby (lišajníky). In: Marhold K. et Hindák F., eds., Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska, p. 228-296, Veda, Bratislava.
- Pišút I. et Lackovičová A. (1992): Flechten der Staatlichen Natur-Reservation Stuzica (Gebirge Bukovské vrchy, Ostslowakei). – Biologia, sect. bot., 47: 549-559.
- Pišút I. et Opold L. (1963): Rozšírenie niektorých lišajníkov rodu *Cladonia* v okolí Nitry. – Biológia, sect. bot., 18: 530-532.
- Purvis O.W., Coppins B.J., Hawksworth D.L., James P.W. et Moore D.M. (1992): The lichen flora of Great Britain and Ireland. – 710 p., Natural History Museum Publications, The British Lichen Society.
- Purvis O.W., James P., Pišút I., Lackovičová A. et Poelt J. (1993). BLS Field meeting: Slovakia 28 June – 6 July 1993. – Bull. Brit. Lichen Soc. 73: 1-10.
- Türk R. et Hafellner J. (1999): Flechten. Rote Liste gefährdeter Flechten (Lichenes) Österreichs. 2. Fassung. – Grüne Reihe Bundesminist. Umwelt, Jugend und Familie 10: 184-228.
- Verseghy K. (1994): Magyarország zuzmóflórájának kézikönyve. – Stud. Nat. 5: 1-145.
- Vězda A. (1970a): Four new species of lichenized Fungi. – Čas. Slez. Mus., ser. A, 19: 25-26.
- Vězda A. (1970b): Lichenes selecti exsiccati, editi ab Instituto botanico Academiae scientiarum Českoslovacae, Prùhonice prope Pragam. Fasc. XXXVI (no. 876-900). – 7 p., Brno.
- Vězda A. (1978): Neue oder wenig bekannte Flechten in der Tschechoslowakei. II. – Folia Geobot. Phytotax. 13: 397-420.
- Vězda A. et Liška J. (1999): Katalog lišejníků České republiky. – 283 p., Inst. Bot., Prùhonice.
- Wirth V. et al. (1996): Rote Liste der Flechten (Lichenes) der Bundesrepublik Deutschland. – Schriftenr. Vegetationsk. 28: 307-368.

COLLECTIONS DEPOSITED IN THE INSTITUTE OF BOTANY, SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES, BRATISLAVA

Zbierky Botanického ústavu Slovenskej akadémie vied, Bratislava

Anna Guttová & Magdaléna Peniašteková

Institute of Botany, Slovak Academy of Sciences, Dúbravská cesta 14, SK-84223 Bratislava, Slovakia, e-mail: botugutt@savba.sk, botupen@savba.sk

Abstrakt: Príspevok podáva prvé detailnejšie informácie o zbierke stielkatých rastlín uložené v Botanickom ústave SAV, Bratislava (SAV). V porovnaní s herbárom cievnatých rastlín (obsahuje ca 105 000 položiek), je pomerne nová a celkovo obsahuje ca 23 500 položiek. Zahŕňa lichenizované huby (ca 12 800), nelichenizované huby (mikroskopické ca 4500 a makroskopické ca 4000 položiek) a machorasty (ca 2 200 položiek).

History of Slovak botanical collections or tracing their whereabouts alternatively was already treated in press (cf. Holuby 1923, Lizoň 1985, Pišút 1989, Marhold & Feráková 1993). The major intention of the presented contribution is to give the first detailed account on the collection of

Skvorcov A. K. (1977): Gerbarij. Posobie po metodike i technike. – Moskva.

van Herk K. & Aptroot A. (2000): The sorediate *Punctelia* species with lecanoric acid in Europe. – *Lichenologist* 32: 233-246.

Vězda A. (1992). Notes on "Lichenes selecti exsiccati" with an alphabetical index to fascicles 81-100 (Nos. 2001-2500). - *Folia Geobot. Phytotax.* 27: 197-206.

ZAJÍMAVÉ NÁLEZY

Lecanora garovaglii (Körber) Zahlbr. – Česká rep. (5450a): České středohoří, ad saxa trachytica in cacumine collis Kostelní vrch prope pagum Libochovany, 310 m s.m., 3.7.2001, leg. B. Wagner, herb. Wagner. Nová lokalita vzácného xerothermního druhu v Českém středohoří. V dokumentačním průzkumu na území budoucího velkolomu z r. 1987 není nalezený lišejník uváděn (Kostelní vrch by měl být zachován v sousedství velkolomu).

ZPRÁVY ZE SEKCE

XIV. PODZIMNÍ BRYOLOGICKO-LICHENOLOGICKÉ DNY

Pro letošní podzimní setkání na bryologicko-lichenologických dnech jsme vybrali Pálavu.

Termín: **11.-14. 10. 2001** (čtvrtek-neděle)

V plánu je návštěva nejen vlastního vápencového území Pálavy, ale též oblasti soutoku řek Moravy a Dyje.

- Ubytování: 1. Správa CHKO Pálava: ubytování zdarma nebo za mírný poplatek na palandách ve společné místnosti a v jednom 2-lůžkovém pokoji; celkem 16(-20)míst
2. Míkulovské penziony a hotely nabízí ubytování od 300,- Kč/noc výše.

Ti z Vás, kteří mají o účast zájem a kteří se dosud nepřihlásili, ať kontaktují S. Kubešovou (Svatava Kubešová, Botanické oddělení MZM, Hviezdoslavova 29a, 627 00, Brno, tel.: 05-45247322, e-mail: skubesova@mzm.cz).

Pro všechny!

Přátelé, chcete-li za své peníze vložené do B-L sekce aspoň část dostat zpátky, takřka jedinou možností vám škýtá zpravodaj Bryonora. Hlavní předpoklady pro vyjítí našeho zpravodaje jsou: aby bylo co tisknout, aby bylo vše včas pohromadě, abychom na to coby editoři našli čas a aby se proti nám nespikla technika. Pravidelně bojujeme s posledními třemi body - proto také někdy dostáváte zpravodaj se zpožděním. Letos se však nesplnil ani první předpoklad; ten je však velmi zásadní a ani ústup tradičních obtíží to nevyřeší. A protože nechceme vypustit Bryonoru do života podvýživnou (podvýživna nepřesahující deset stránek již ohrožuje vlastní život!), nastala neřešitelná situace. I v případě, že články dostaneme 21.6. (Pámbu za ně zaplat'!!!), se vše řeší velmi, ale opravdu velmi obtížně. Takže oprašujeme staré a pozapomenuté heslo (bylo tady sice pořád, akorát na ně napadalo dost prachu): BRYONORA SOBĚ - BRYONORA TOBĚ!

Internetové stránky naší sekce

V rámci stránek naší mateřské organizace ČBS jsme umístili internetovou prezentaci bryologicko-lichenologické sekce. Zatím ještě nejsou všechny záložky zprovozněny a jde tedy o nedokončenou stavbu. Nicméně v hrubých rysech se návštěvník dozví o zaměření a činnosti sekce. Kromě aktualit je k dispozici též archiv: výroční zprávy o činnosti, přehled našich setkání aj. K dispozici je též obsah posledního čísla zpravodaje Bryonora.

<http://www.natur.cuni.cz/CBS/bryoindex.htm>

Jarní bryologicko-lichenogicko-geobotanická **exkurze ČBS a katedry botaniky PřF UK** zavedla o slunečné sobotě 31. března patnáct účastníků do údolí Sázavy k Žampachu a dále proti proudu řeky do Kamenného Újezdce. Zsvěcený výklad o všem, zejména pak o místní krajině, historii, geologii a květeně podal J. Sádlo, mechorosty a lišejníky demonstrovali B. Buryová a Z. Palice.

Ve stejný den se konala **jarní exkurze Biologické fakulty JU „za mechy kolem Světa“** (vedl J. Kučera).

Osmé jarní setkání členů a příznivců naší sekce se konalo ve dnech 20.-22.4. v Novém Městě nad Metují. Organizace celé akce se velmi ochotně (ve chvíli, kdy nebyl jiný organizátor) a zkušeně ujal Josef Halda. Dle požadavků jednotlivých účastníků zajistil ubytování jak ve skautské základně (staré elektrárně u koupaliště), tak v hotelu. Účast byla navzdory nepříliš dobrému počasí velká - přibližně 50 osob. Toto setkání přilákalo lichenology ze sousedních zemí: z Polska (4), Rakouska (1) a Slovenska (2), čímž se účast vyrovnala rekordu z loňského roku (jak v absolutním počtu účastníků, tak i v zastoupení zahraničních kolegů). Společné exkurze zaměřily na hrad Výrov, do údolí Bohdašínského potoka, Babiččina údolí, Pekelského údolí a údolí Olešenky. Večerní setkání bylo zajištěno v přednáškovém sále novoměstského kina, kde byla k dispozici binokulární lupa a základní učebnicí literatura. Perličkou večera bylo promítání diapositivů z Indonésie (Radek Dětinský). Vřelé poděkování patří Pepovi za celou organizaci!

šb

Ve dnech 26.-28.5. se uskutečnila mykologická **exkurze pro studenty Biologické fakulty JU** zaměřená na makromycety a lišejníky. Postupně byly navštíveny lokality: Vyšenské kopce u Českého Krumlova, Stožecká skála a Nové Údolí na Šumavě. Vedli A.Lepšová a J.Liška, celkem se zúčastnilo 6 osob.

Noví členové

Kubeš Martin – J. Metyše 1086, 570 01 Litomyšl
Peksa Ondřej – Vroutecká 231, 441 01 Podbořany

Změna adresy

Střiteská Dita Mgr. – Štrossova 126, 530 03 Pardubice
Voříšková Lenka Mgr. – Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, 407 46 Krásná Lípa
Botanické oddělení Moravského zemského muzea – Hvězdoslavova 29a, 627 00 Brno (dříve Preslova 1, 602 00 Brno)

Nové e-mailové adresy

Havlicová Hana – hana.havlic@centrum.cz

Hladíková Ivana – ivanahla@prfdec.natur.cuni.cz

Kubeš Martin – martin.kubes@worldonline.cz

Střiteská Dita – D.Striteska@seznam.cz

Voříšková Lenka – l.voriskova@npcs.cz

R Ů Z N Ě

Okresní muzeum Orlických hor v Rychnově n. Kn. si vás dovoluje pozvat na výstavu **Zelená krása mechorostů aneb jak se státi bryologem**, kterou uspořádal za asistence J. Haldy I. Novotný z Brna. Expozice umístěná v 1. patře Kolowratského zámku byla uvedena vernisáží 1. června 2001 a bude trvat do 15. srpna 2001.

Soběslavské pracoviště tábořského Husitského muzea si vás dovoluje pozvat na výstavu **Tajemný svět lišejníků** (ano, opět J.Halda a Z.Palice), která se koná v Rožmberském domě v Soběslavi 14.6.-5.8. Vernisáž 13.6. byla doplněna přednáškou J. Haldy „Příroda Altaje“.

RECENZE

Grims F.: Die Laubmoose Österreichs, Catalogus Florae Austriae, II. Teil, Bryophyten (Moose), Heft 1, Musci (Laubmoose). Wien 1999 (Biosystematics and Ecology Series No. 15). ISBN 3-7001-2796-0.

S citací tohoto díla se na stránkách Bryonory setkáváme v poslední době poměrně často. Od jeho vydání již uplynuly dva roky, ale tato kniha nemusí být přístupná každému. Podrobnější seznámení s obsahem katalogu rakouských mechů (jako spolupracovníci jsou uvedeni H. Köckinger, R. Krisai, A. Schriebl, M. Suanjak, H. Zechmeister a F. Ehrendorfer) bude jistě pro české i slovenské bryology užitečné. V předmluvě posledního ze spoluautorů (FE) se můžeme seznámit mj. s tím, jaké svazky z řady Catalogus Florae Austriae od roku 1956 dosud vyšly.

Vlastní obsah katalogu tvoří: I. obecná část (Historie výzkumu v jednotlivých zemích; Závislost rozšíření druhů a stanovišť) a II. speciální část. V jejím úvodu jsou zmíněny základy a prameny - flóry, herbáře, současné floristické výzkumy ap., řád a forma uspořádání katalogu, popis údajů o nalezištích, stanovištích, výškových stupních a hojnosti. Vlastní obsah katalogu tvoří přehled čeledí, rodů a druhů všech mechů zjištěných na rakouském území. Práci doplňuje bibliografie a rejstřík.

Obecná část katalogu zahrnuje přehled bryologických výzkumů v Rakousku od 18. století až do současnosti. Z tohoto území je udáváno 758 druhů mechů. V katalogu je uváděna též důležitá synonymika a dále závislost na biotopech, ekologie a rozšíření spolu s kritickými poznámkami k jejich variabilitě a taxonomii. U některých rodů resp. čeledí je zmíněna též důležitá literatura. Vybrané druhy jsou zachyceny na barevných fotografiích. U některých je na síťových mapách

znázornění jejich rozšíření v Rakousku.

Z drobností lze např. připomenout, že pro taxon *Ditrichum crispatissimum* (C.Müll.) Par. je správnější používat jméno *D. gracile* (Mitt.) Kunze.

Knihu lze vřele doporučit jako základní a bohatý zdroj informací o meších v Rakousku.

Ivan Novotný

Schumacker R. & Váňa J.: Identification keys to the liverworts and hornworts of Europe and Macaronesia (distribution and status). – Documents de la Station scientifique des Hautes-Fagnes No. 31, 2000. 160 p.

Bryologické veřejnosti se koncem loňského roku konečně dostalo dlouho očekávaného díla – klíče k určování veškerých evropských a makaronéských jätrovek a hlevíků z pera renomovaných hepatikologů, čímž byla alespoň do jisté míry zaplněna citelná časová mezera, která uplynula od vydání poslední vyčerpávající evropské jätrovkové flóry (K. Müller, *Die Lebermoose Europas*, 1951-1958). Oproti původnímu záměru autorů bylo nutné – především z ekonomických důvodů – vypustit předpokládané ilustrace alespoň determinačně důležitých znaků a dílo vydat pouze v "samizdatové" redakční úpravě a kroužkové vazbě, alternativně pak jako CD-ROM ve formě *.pdf souboru. Nicméně po získání příslušných finančních zdrojů je předpokládáno další, již alespoň částečně ilustrované vydání.

Práce obsahuje po úvodních slovech následující kapitoly: Main biological and morphological features of liverworts and hornworts (str. 5-9), Conspectus of liverwort and hornwort classification for Europe and Macaronesia (str. 11-12), General methodology (str. 13-16), General key to the orders or isolated genera and species (str. 17), Keys from orders to genera and isolated species (str. 19-34), stěžejní Keys from genera to species (str. 35-121), Literature (str. 123-126), a dílo uzavírá List of accepted names and synonyms (str. 127-160).

V úvodním přehledu hlavních znaků akceptovaných jätrovkových řádů uživatel asi zejména ocení popis a ilustraci jednotlivých typů větvení listnatých jätrovek, což jsou podstatné znaky pro determinaci různých skupin a v následujících klíčích jsou poměrně hojně používány.

Struktura stěžejní části díla – klíči od rodů k jednotlivým druhům – je sympaticky přehledná, stručná a přitom informativní. Rody (všech skupin, včetně hlevíků) jsou řazeny abecedně, takže odpadá nutnost hledání v rejstříku (neuvezení stránek v závěrečném přehledu jmen proto není uživatelem nijak postrádáno). Před vlastními druhovými klíči jsou uvedena upozornění na specifické problémy při určování, pokud se jedná o nějakým způsobem problematické rody. Rody *Aphamolojeunea* a *Cololejeunea*, stejně jako *Marsupella* a *Apomarsupella* jsou z praktických důvodů uvedeny ve společných klíčích. Po vlastních dichotomických klíčích (které jsou opět z praktických důvodů někdy psány odděleně pro sterilní a fertlní, případně čerstvý a herbátovaný materiál) je uveden přehled jednotlivých akceptovaných druhů, jejich nejpoužívanější synonyma včetně basionymu, rozšíření podle jednotlivých zemí, případně větších ostrovů a status ohrožení v Evropě podle Červené knihy evropských mechorostů (Schumacker & Martiny 1995; pozn.: tato práce kupodivu není citována v přehledu literatury). Důležitým a užitečným doplňkem je pod každým rodem odkaz na podstatnou literaturu a ilustrace.

Pojetí většiny rodů je tradičně široké (*Lophozia* incl. *Leicolea*, *Schistochilopsis*, *Isopaches* a další, ale kupodivu excl. *Barbilophozia* s.l.; *Anastrophyllum* incl. *Sphenolobus*; *Tritomaria* incl. *Saccobasis*; *Chiloscyphus* incl. *Lophocolea*; *Lejeunea* incl. *Microlejeunea* ad.) – výjimkou je snad jen akceptování rodu *Apomarsupella*. Široké je rovněž ve většině případů pojetí druhů (*Chiloscyphus polyanthos*, *Lophozia bantriensis*, *L. longiflora* a četné další), ale zpravidla jsou uvedeny znaky, udávané pro nižší taxony těchto druhů. Překvapivě nejsou komentovány podstatné recentní taxonomické změny navrhované Potěmkinem v rodu *Scapania*.

Lze tedy shrnout, že se bryologům dostalo významné pomůcky pro určování velmi obtížné skupiny mechorostů, již více než 450 druhů evropských a makaronéských jätrovek a hlevíků